

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Impugnatur sententia Molinæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

quitur quod ex decreto illis adveniat aliqua nova perfectio, & consequenter aliqua mutatio.

57. Ad objectionem, concesso Antecedente, neganda est Consequentia. Ex eo enim quod idee divinae sint infinitae in representando, solum sequitur quod illae representent omnia quae sunt representabilia, & eo modo quo sunt representabilia: unde cum antecederet ad divinum decretum de futuratione rerum, nihil sit representabile ut futurum, sed solum ut possibile; eo quod in eo signo, res omnes sint in statu purae possibilitatis; ideae divinae, quamvis infinitae in representando, non representant, nec representare possunt ante decretum, res sub esse futuro, sed tantum sub esse possibili.

Hae responsio & doctrina explicari potest, & illustrari exemplo speculi. Sicut enim speculum, quantumcumque perfectum, non representat nisi objecta quae sunt, non vero quae erunt, vel fuerunt; non defectu virtutis representativae in ipso, sed defectu objecti, quod non est representabile: ita similiter essentia divina habet rationem veluti purissimi speculi, in quo res omnes relucet, & representantur intellectui divino, eo modo quo sunt cognoscibiles, & representabiles: id est ut mere possibile, si sunt in statu mere possibilitatis; ut futurae, si sint determinatae in suis causis ad habendam existentiam, & ut praesentes & existentes, si sint actu positae extra suas causas. Sicut ergo quando speculum representat aliquod objectum quod antea non representabat, hoc non fit per mutationem ipsius speculi, sed potius per mutationem objecti, quod fit illi praesens, eique obicitur: ita similiter quando essentia divina, ut habet rationem ideae, representat post decretum res ut futuras, cum ante illud representaret eas solum ut possibile: nulla advenit ei mutatio ex decreto, sed solum per illud res transferuntur a statu mere possibilitatis, ad statum futurationis, & fiunt cognoscibiles, & representabiles ut futurae, cum antea essent solum cognoscibiles, & representabiles ut mere possibile. Ex quo patet responsio ad confirmationem.

§. V.

Impugnatur Sententia Molinae.

58. Molina loco supra citato certam futurorum tam absolutorum, quam conditionatorum notitiam, reducit ad altissimam, & imperferibilem comprehensionem divini intellectus, qua comprehendit arbitrium creatum, & in illo quid esset acturum, si in hac aut illa occasione poneretur, certo cognoscit. Ex quo infert, nec Deum in sua voluntate, decreta sua ut futura, nec Angelum in voluntate humana, futuros ejus actus liberos, certo posse cognoscere: quia nec Deus suam voluntatem, nec Angelus voluntatem humanam supercomprehendunt, sed tantum comprehendunt. Quem modum dicendi non approbat, nec sequuntur alij Theologi ejusdem familiae, excepto Becano. Ut ergo haec sententia Molinae efficaciter confutetur.

Dico secundò: Futura contingentia absoluta vel conditionata, non possunt a divino intellectu certo cognosci in suis causis liberis, aut contingentibus, prout praeveniunt praedeterminationem divinam.

59. Probatur primò conclusio ex Sancto Thoma 1.

A Periherm. lect. 13. in 1. dist. 38. quaest. 1. art. 5. quaest. 2. de verit. art. 12. quaest. 12. art. 10. Primo contra Gentes cap. 67. Item 2. 2. quaest. 171. art. 6. 1. parte quaest. 57. art. 3. quaest. 86. art. 4. & hic art. 13. quibus locis expressè docet, in causis contingentibus non posse futura contingentia certo cognosci, sed conjecturaliter tantum. Ergo modus ille dicendi Molinae, apertissime contrariatur doctrinae D. Thomae.

60. Probatur secundò ratione ex illis locis desumpta. Deus non potest cognoscere futura contingentia, & libera in causis secundis, aut in voluntate creata, nisi eo modo quo in illis continentur: alioquin talis cognitio esset falsa, & induceret imperfectionem in cognoscente: At secluso decreto praedeterminante, futura contingentia & libera non continentur certo in causis secundis, aut in voluntate creata: Ergo non possunt in illis certo cognosci. Major constat, Minor probatur. Causae contingentes, & liberae, ex se sunt indifferentes, & indeterminatae ad ponendum vel non ponendum effectus contingentes, & actus liberos; & possunt vel ab extrinseco impediti, ne in actum exeant, vel se determinare ad actum oppositum. Ergo cum effectus in causa eo modo se habeant in cognosci, quo ad esse; cum illa sit medium cognitionis, quia est medium, & causa essendi: sicut effectus contingentes & liberi, seclusa divina praedeterminatione, in causis contingentibus & liberis, non habent esse certo & infallibiliter: ita nec in illis, aut ex illis, possunt certo & infallibiliter cognosci, sed conjecturaliter tantum. Quam rationem tangit Sanctus Doctor art. 13. hujus quaestionis, his verbis: *Causa contingens se habet ad opposita. & sic contingens ut futurum, non subditur per certitudinem alicui cognitioni. Unde quicumque cognoscit effectum contingentem in sua causa tantum, non habet de eo nisi conjecturalem cognitionem.*

61. Confirmatur & magis declaratur haec ratio. Voluntas humana v. g. antecederet ad decretum, & praedeterminationem voluntatis divinae, potest considerari, vel secundum se, vel ut in his aut illis occasionibus & circumstantiis constituta, aut ut mota & excitata tali vel tali motione morali: Sed quocumque ex his modis consideretur, non potest esse medium in quo certo & infallibiliter, possint cognosci ejus actus liberi futuri: Ergo illi non possunt antecederet ad decretum & praedeterminationem voluntatis divinae, in voluntate humana certo & infallibiliter cognosci. Minor probatur: Voluntas humana, non solum secundum se spectata, sed etiam ut stat sub illis circumstantiis & occasionibus, & prout hac vel illa motione morali movetur, & excitatur, manet indeterminata, & indifferens ad utrumlibet; ad amorem verbi gratia, vel ad odium, etiam in sensu composito, ita ut utrumque possit conjungere, & componere cum tali excitatione morali, & cum illis occasionibus & circumstantiis: maxime in sententia Adversariorum, qui volunt ad libertatem necessario requiri, ut positus quibuscumque ad agendum praerequisitis, voluntas maneat semper indifferens ad utrumlibet, etiam in sensu composito. Ergo seclusa divina praedeterminatione, non possunt in voluntate humana, certo cognosci actus ejus liberi futuri.

62. Respondet Molina, haec argumenta solum demonstrare actus liberos futuros, non posse certo

cognosci in voluntate humana, per comprehensionem illius, non tamen probare de supercomprehensione: unde cum Deus non solum comprehendat voluntatem creatam, sed etiam supercomprehendat; eò quòd lumen intellectus divini, in infinitum excedat cognoscibilitatem voluntatis create, in illa certò cognoscit ejus actus liberos futuros.

63. Sed contra primò: Vela actus liberi possunt in arbitrio creato certò, & infallibiliter cognosci, vel non? Si primum, sequitur quòd illi possunt certò cognosci ab Angelo, per comprehensionem voluntatis create; de ratione siquidem comprehensionis est, quòd nihil objecti lateat cognoscentem, & quòd attingat in causa id omne quod in se continet, & cujus potest esse medium infallibile. Si secundum, illi non poterunt certò cognosci ab intellectu etiam divino, per supercomprehensionem; cum illa non possit attingere effectus in causis secundis, & actus liberos in voluntate create, nisi eò modò quòd in illis sunt cognoscibiles, & quòd in eis continentur: alioquin, ut antea dicebamus, talis cognitio mutaret objectum, & induceret imperfectionem in cognoscente.

Secundò, Id tantum est cognoscibile in aliquo, quod ex vi illius cognosci potest: Ergo si supercomprehensio non terminatur ad actiones liberas, ut cognoscibiles ex vi liberi arbitrii creati, sed ex vi eminentiæ divini scientiæ: non cognoscit illas in arbitrio creato, ut in medio.

Tertiò, Cognitio non præstat objecto vim motivam, aut quasi motivam, per quam possit certò cognosci, sed potius eam in illo supponit: Ergo si voluntas create, ratione suæ indifferentiæ, & defectibilitatis, non habeat ex se vim quasi motivam, quæ possit ducere in certam & infallibilem suorum actuum futurorum cognitionem, non poterit illam recipere à lumine infinito divini intellectus, eam supercomprehendente, & in infinitum excedente ejus cognoscibilitatem.

Quartò, Si Deus discursivè cognosceret effectum per causam, non posset ex arbitrio creato, ut supercomprehensio, certò colligere determinationem actuum liberorum: Ergo nec etiam non utens discursu. Consequentia præter, nam licet Deus non utatur formali discursu, virtualiter tamen, seu eminenter discurret; ac proinde quod in objecto, formali discursu nequit cognoscere, neque etiam poterit per virtuales aut eminentem. Antecedens autem probatur. Ut per discursum certò unum ex alio inferatur, sive intercedat comprehensio, sive supercomprehensio objecti, debet cum illo connecti infallibiliter, & per bonam consequentiam inferri: At ex arbitrio creato (utpote causâ fallibili, & defectibili) ad esse determinatum actuum liberorum, consequentia infallibilis effici nequit; sicut ex principio solum probabili, & incerto, non potest deduci conclusio demonstrativa: Ergo &c.

64. Probatur tertiò conclusio: Quoties aliquis effectus per se essentialiter dependet à duabus causis, ut cognoscatur certò, & infallibiliter futurus, oportet quòd determinatio utriusque causæ cognoscatur: sicut enim in sua existentia, ab utriusque influxu & causalitate; ita & in sua futuritione, ab utriusque determinatione dependen-

Tom. I.

A det: Atqui futura contingentia, & actus liberi nostræ voluntatis, per se & essentialiter dependent, non solum à causis secundis, & à voluntate create; sed etiam à Deo, & à voluntate divina, tanquam à prima & universalissima causa: Ergo ut illi cognoscantur certò & infallibiliter futuri, debet cognosci non solum determinatio causarum naturalium, & voluntatis humanæ, sed etiam decretum ac determinatio voluntatis divine.

Denique probari potest conclusio argumentò ad hominem contra Molinam. Deus non cognoscit certò in sua voluntate, sua decreta ut futura, antecedenter ad actualem illorum existentiam, ut fatetur Molina: Ergo nec in voluntate create, certò præscit ejus actus liberos futuros. Probatur Consequentia, si enim voluntas divina non potest esse medium in quo Deus cognoscat suos actus liberos futuros; à fortiori nec voluntas create poterit esse medium ad suos actus liberos futuros, certò & infallibiliter cognoscendos. Et mirum est, quòd Molina velit in sola voluntate create cognosci ejus actus liberos, non autem in voluntate divina ejus decreta. Et quod magis mirum, aut absurdum est, quòd ad cognoscendos actus liberos futuros voluntatis create, velit non requiri cognitionem divini decreti, & determinationis voluntatis divine.

C Neque valet responsio hujus Authoris dicentis ideo Deum non cognoscere in sua voluntate sua decreta, sicut in voluntate create præscit ejus actus liberos futuros: quia non supercomprehendit suam voluntatem divinam, sicut voluntatem creatam. Licet enim Deus supercomprehendat voluntatem creatam, & tantum comprehendat voluntatem suam: attamen illa ut supercomprehensa, non est perfectius cognita, quam voluntas divina ut tantum comprehensa: alioquin perfectius à Deo cognosceretur voluntas create, quæ est objectum remotius divini scientiæ, quam voluntas divina, quæ est ejus objectum propinquius, & immediatius: quod est prorsus absurdum. Ergo si cognitio Dei, ut terminata ad voluntatem divinam, & ut est ejus comprehensio, nequit certò in illa attingere ejus libera decreta; non poterit etiam eadem cognitio, ut terminata ad voluntatem creatam, & quatenus est illius supercomprehensio, certò attingere in illa actus ejus liberos futuros: vel si ad ipsos potest certò terminari, poterit etiam ad illa se extendere.

§. VI.

Solvuntur argumenta Molina.

E Primò arguit Molina ex S. Thoma 1. contra Gentes cap. 67. ratione 3. ubi docet quòd sicut ex causa necessaria, certò cognoscitur effectus necessarius; ita ex causa contingenti non impedita, certò cognoscitur effectus contingens: Ergo etiam in libero arbitrio non impedito, secundum Doctrinam Divi Thomæ, Deus certò poterit ejus actus liberos futuros cognoscere.

Secundò aliter arguit: Sæpe (inquit) contingit, ut pater ex indole filij sibi innata, conjecturaliter cognoscat in quam partem liberè inclinabitur: Ergo cum Deus inclinationem voluntatis nostræ, infinite perfectius penetret, & cognoscat, quam quilibet pater indolem sui

Gg ij